

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA CAWANGAN KELANTAN

TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA

ADNAN BIN HAMID

PENCERITA CERITA RAKYAT: "BATU GAJAH, SATU SUMPAHAN?"

OLEH:

NURUL FADHLIN BINTI MOHD NAZIM 2014792955

NURUL SHAFINAZ BINTI MOHD SAUFI 2014716155

PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (MAC 2016 – JULAI 2016)

TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
ADNAN BIN HAMID
PENCERITA CERITA RAKYAT: "BATU GAJAH, SATU SUMPAHAN?"

OLEH:

NURUL FADHLIN BINTI MOHD NAZIM	2014792955
NURUL SHAFINAZ BINTI MOHD SAUFI	2014716155

PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (MAC 2016 – JULAI 2016)

PENGHARGAAN

PENGHARGAAN

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“Dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah lagi Maha Penyayang”

Alhamdulillah bersyukur kami ke hadrat Ilahi dan segala puji bagi Allah s.w.t di atas limpah kurniaNya atas segala nikmat yang diberikan untuk melaksanakan proses penghasilan buku transkrip temuramah mengenai cerita rakyat Negeri Kelantan yang bertajuk Batu Gajah, satu sumpahan? Penemuramah yang menjadi pilihan kami ialah Encik Adnan Bin Hamid atau lebih dikenali sebagai Pok Ney, merupakan bekas Tok Penggawa di Kampung Batu Gajah. Di sini ingin kami berikan sekalung penghargaan kepada mereka yang membantu terutama sekali pensyarah yang amat dihormati Puan Nor Kamariah Binti Chik yang tidak jemu memberi bimbingan dan menjadi panduan utama sebagai sumber rujukan. Kesungguhan beliau dalam mendidik kami telah menjadi penguat semangat dan tulang belakang para pelajar dalam menyiapkan transkrip ini. Terima kasih yang tidak terhingga juga buat Pok Ney atas kebaikan hati beliau untuk berkongsi segala sejarah dan pengalaman yang menjadi sumber inspirasi kepada kami. Tidak lupa juga sokongan dari ahli keluarga yang turut menyumbang dalam proses melengkapkan transkrip ini. Akhir kata yang baik itu datang dari Allah, yang tidak itu datang dari kekhilafan kami. Ribuan terima kasih diucapkan dari kami berdua kerana kalian kami berjaya menghasilkan transkrip ini seperti yang dipinta. Diharapkan agar transkrip ini dapat memberi dan menjadi sumber rujukan tentang sejarah kepada generasi yang akan datang. In Shaa Allah.

ISI KANDUNGAN

Isi Kandungan

TAJUK	MUKA SURAT
Penghargaan.....	i
Isi Kandungan.....	iii
Abstrak.....	v
Biodata Tokoh.....	vii
Pengenalan.....	x
Transkrip	
Bahagian 1: Latar Belakang Adnan Bin Hamid.....	1
Bahagian 2: Asal Usul Kampung Batu Gajah.....	10
Bahagian 3: Punca Sebenar Wujudnya Kampung Batu Gajah.....	14
Bahagian 4: Pendapat Dan Usaha Yang Disarankan.....	29
Lampiran	
Log Wawancara.....	36
Diari Kajian.....	42
Senarai Soalan Temuramah.....	45
Surat Perjanjian.....	51
Gambar.....	52
Indeks.....	55

ABSTRAK

ABSTRAK

Abstrak: *Temubual ini adalah di antara Encik Adnan Bin Hamid iaitu bekas Tok Penggawa Kampung Batu Gajah bersama dua orang pelajar UiTM yang ditugaskan untuk menemuramah tokoh bagi memenuhi sukatan pelajaran IMR604 Oral Documentation. Tokoh ini dipilih berdasarkan pengalaman dan pengetahuan beliau mengenai sejarah-sejarah Kampung Batu Gajah. Encik Adnan Bin Hamid merupakan penduduk lama Kampung Batu Gajah dan telah lama berkhidmat sebagai Tok Penggawa di Kampung Batu Gajah. Segala pengalaman, dan pengetahuan beliau tentang sejarah Kampung Batu Gajah ini telah dikongsi dan diperbualkan dalam konteks semasa.*

Kata kunci: *Kampung Batu Gajah, Pok Ney*

BIODATA TOKOH

BIODATA TOKOH

Nama	Adnan Bin Hamid
Umur	61 Tahun
Keturunan	Pattani
Tarikh Lahir	1 Disember 1995
Tempat Lahir	Kampung Batu Gajah
Cita-cita	Pegawai Polis
Anak Ke	4 daripada 7 adik-beradik
Bangsa dan Agama	Melayu / Islam
Isteri	Zainon Binti Zakaria
Anak	6 orang anak lelaki
Nombor Telefon	01125684768

Pendidikan

Sekolah Rendah	Sekolah Kebangsaan Batu Gajah
Sekolah Menengah	Sekolah Menengah Kebangsaan Dato Mahmud Paduka Raja
Universiti	ITM (Institut Teknologi Mara)

Pengalaman Kerja

- Kerja sebagai pegawai Felda di Pahang selama 15 tahun.
- Pernah berniaga sendiri.
- Bekerja sebagai kontraktor.
- Dilantik menjadi Tok Penggawa (1995-2013)

Amanah yang diberi kepada Encik Adnan oleh Yang Berhormat mantan Menteri Besar arwah Tan Sri Mohd Yaakob dan Yang Berhormat Dato' Sri Mustapa Mohamed (Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri) yang dapat dilakukan :

- Membangunkan bangunan awal di Sekolah Menengah Batu Gajah
- Pembinaan Lebuhraya Timur Barat
- Masjid
- Menambah bangunan Sekolah Kebangsaan Batu Gajah
- Perelokkan masjid
- Perelokkan jalan-jalan kampung

PENGENALAN

PENGENALAN

Cerita rakyat adalah cerita yang berasal dari masyarakat dan berkembang dalam masyarakat pada masa lampau yang menjadi ciri khas setiap bangsa yang memiliki budaya yang beraneka ragam yang juga kekayaan budaya dan sejarah yang dimiliki masing-masing bangsa. Pada umumnya, cerita rakyat mengisahkan tentang suatu kejadian di suatu tempat atau asal usul suatu tempat. Merujuk kepada tugas yang diberi, kami harus memilih tajuk cerita rakyat di Negeri Kelantan. Oleh itu, tajuk yang kami pilih ialah Batu Gajah, satu sumpahan?

Kisah Batu Gajah satu sumpahan akhirnya terungkai setelah penyelidik melakukan temuramah kepada salah seorang tokoh yang berpengalaman lagi berpengetahuan tentang sejarah Kampung Batu Gajah ini. Tokoh yang ditemuramah ialah Encik Adnan Bin Hamid atau lebih dikenali sebagai Pok Ney juga merupakan bekas Tok Penggawa Kampung Batu Gajah. Menurut beliau, punca berlakunya sejarah di Kampung Batu Gajah ini adalah kerana perbalahan agama pada masa itu di antara masyarakat Thailand dengan Masyarakat Melayu Islam Thailand. Semuanya bermula apabila pendakwah-pendakwah Islam daripada serata dunia datang ke Asia Tenggara untuk mengembangkan agama Islam dan pergi ke Thailand. Tetapi Raja Siam tidak berpuas hati dengan perkembangan agama Islam di Thailand lalu dia menyerang kawasan melayu yang majoritinya Melayu Islam Thai di Patani. Maka, berlaku lah peperangan besar antara pejuang Islam Thailand dengan Kerajaan Thailand.

Akibat daripada perbalahan tersebut, tentera Islam lari ke Kelantan kerana kalah. Raja Siam dengan tenteranya turut ke Kelantan untuk mengejar tentera Islam dan membunuh mereka. Tetapi Raja Siam telah tersesat di Kampung Batu Gajah dengan tentera-tenteranya. Pada masa itu, mereka menggunakan gajah sebagai pengangkutan mereka. Kerana sesat, mereka berhenti untuk minum air di sebuah anak air. Kebetulan, anak air itu adalah tempat Awang Selamat ambil air sembahyang. Jadi, Awang Selamat marah lalu menyumpah gajah mereka menjadi batu. Dari situlah terjadinya sejarah Batu Gajah di Kampung Batu Gajah.

TRANSKRIP

TRANSKRIP

Petunjuk:

PN: Pok Ney

NF: Nurul Fadhlín

NS: Nurul Shafínaz

BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG ADNAN BIN HAMID

NF : Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum Pok Ney

PN : Waalaikumsalam.

NF : Saya Nurul Fadhlín Binti Mohd Nazim *and* [dan] ini kawan saya Nurul Shafínaz Binti Mohd Saufi. Kami ini pelajar tahun akhir Fakulti Pengurusan Maklumat, Ijazah Pengurusan Sistem Maklumat *UiTM* [Universiti Teknologi Mara] Kelantan. Tujuan kami hari ini ingin mewawancara encik [Pok Ney] bertajuk Batu Gajah, Satu Sumpahan? Seperti yang sedia maklum wawancara ini berlangsung pada 23 April, hari ini, hari Sabtu pada jam *dua setengah* [2.30] petang di kediaman Encik Adnan. Ini adalah syarat untuk kami melengkapkan semester akhir untuk subjek IMR604 sejarah lisan. Calon yang kami wawancarakan pada hari ini merupakan seorang bekas Tok Penggawa di Kampung Batu Gajah yang dikenali sebagai Pok Ney. Betul ye Pok Ney? Kami amat berbesar hati sebab Pok Ney sudi meluangkan masa untuk diwawancara pada hari ini. Dari kajian yang telah kami lakukan, Pok Ney merupakan seorang yang

sangat mengetahui tentang sejarah Batu Gajah dan berharap agar Pok Ney berkongsi dengan lebih banyak pasal sejarah Batu Gajah ni. Bagi memulakan wawancara kami ingin Pok Ney menceritakan serba sedikit mengenai latar belakang pasal Pok Ney seperti salasilah diri, keluarga, pendidikan dan kerjaya Pok Ney. Pok Ney, boleh ke Pok Ney cerita sedikit tentang cerita diri encik?

PN : Boleh. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Pertamanya Pok Ney nak ucap terima kasih kepada lin dengan shafinaz, *pah hok lain deh tigo ore* [selepas itu kepada tiga orang] lagi sahabat dia yang tidak dikenali namanya. Jadi nak ucap terima kasih *pasa* [kerana] sudi mari rumah Pok Ney melawat. Jadi Pok Ney ini nama nya Adnan Bin Hamid, nama penuh. Jadi kalau keluarga, anak-anak saudara, anak sepupu panggil Ayah Ney. Tapi kalau *abe-abe* [abang-abang] sepupu *dia* [abang-abang sepupu] panggil adik. Dia panggil ada tomakninah *the system* [cara sebutan] panggilan. Jadi boleh nak panggil Pok Ney, memang dibenarkan. Sebab itu lah panggilan *glamor* [popular] sepanjang kerja *sapa ko* [sehingga kini] *Yang Berhormat menteri* [Dato' Sri Mustapa Mohamed, Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri] pun panggil Pok Ney. Pok Ney berasal dari keturunan Pattani, Thailand. Tapi datuk kepada Pok Ney nama Saud sudah dilahirkan di Malaysia. *Jadi umur sari duo ni loni enam puluh satu tahun* [umur sekarang 61 tahun]. Nama penuh arwah ayahanda Hamid Bin Saud. Ibu Sapiah Binti Husin. Kedua-duanya sudah meninggal dunia. Yatim piatu la *loni* [sekarang]. Ayah bekas penghulu di Kampung Batu Gajah. Mak hanyalah suri rumah sepenuh masa. Ibu dan bapa bekerja sebagai petani.

NF : **Bilangan adik beradik Pok Ney berapa?**

PN : Adik beradik semua sekali *tujuh* [7] orang. *Empat* [4] lelaki, *tiga* [3] perempuan. Sudah mati seorang. Jadi tinggal *enam* [6] *loni* [sekarang].

NF : **Pok Ney anak ke berapa?**

PN : Anak ke *empat* [4].

NF : **Boleh ke Pok Ney cerita sedikit pasal zaman kanak-kanak Pok Ney? Pengalaman manis? Pengalaman pahit?**

PN : Pok Ney memang dilahirkan di Kampung Batu Gajah pada *satu haribulan dua belas tahun sembilan belas lima puluh lima* [1/12/1955]. Dibesarkan di Batu Gajah dan disekolahkan di Sekolah Batu Gajah. Kenangan kalau yang pahit *reboh* [jatuh] basikal. Mula-mula ada jalan tar di Batu Gajah ini *gateh* [kayuh] basikal terbalik pecah. Ada parut ke sini? (Sambil tunjuk kat dahi) ada di dahi sikit. *Hok* [yang] manis itu banyak. Zaman kecil ini banyak kenangan manis. Zaman kanak-kanak dia banyak kenangan manis kita boleh *nimbo* [mengail] ikan, boleh main *belako* [semua].

NF : **Berdasarkan pertemuan pertama kita hari itu Pok Ney telah berkahwin. Bila Pok Ney mendirikan rumah tangga?**

PN : *Tiga puluh lima* [35] tahun yang lepas lebih kurang. Tahun tak ingat, dah tua. Boleh cari tarikh itu kalau nak. Kena tengok surat nikah. (ketawa)

NF : **Nama penuh isteri Pok Ney?**

PN : Zainun Binti Zakaria

NF : **Asal?**

PN : Asal di Kampung Tepi Sungai Tendong, Pasir Mas, Kelantan

NF : **Pekerjaan?**

PN : Suri rumah sepenuh masa.

NF : **Cahaya mata? Bilangan cahaya mata?**

PN : *Enam* [6] orang, semua lelaki.

NF **Umur?**

PN Umur yang sulung itu sudah *tiga puluh* [30] lebih rasanya *tiga puluh empat* [34].
Hok [yang] bongsu sudah *dua puluh satu* [21].

NF **Semua anak-anak Pok Ney itu masih bersekolah ke sudah bekerja?**

PN Semuanya sudah habis sekolah. Yang bekerjanya *empat* [4]. *Dua* [2] menganggur jadi penganggur kehormat.

NF **Yang sudah bekerja itu apa pekerjaan mereka Pok Ney?**

PN Yang sulung dia bekerja dengan Syarikat Giant di Kuala Lumpur sebagai penolong pengurus Giant di (sambil Pok Ney berfikir) tak ingat nama tempat. Yang nombor *dua* [2] dia kerja dengan syarikat apa tidak tahu di Shah Alam lupa dah. Yang nombor *tiga dan empat* [3 dan 4] tadi dia kerja dengan syarikat kontraktor Telekom ayah saudara *dia* [mereka] punya. Yang adik lagi *dua* [2] itu ada kat rumah.

NF **Hobi Pok Ney pada masa lapang?**

PN Hobi masa lapang berkebun. Durian ada pisang ada, ada *belako* [semua], tanam sayur-sayur, tanam lada *gitu la* [macam itu]. Orang pencen.

NF **Waktu kanak-kanak dulu ada tak idola ke role model yang diminati sampai sekarang?**

PN Tiada. Zaman dulu budak-budak tidak tahu apa itu idola *gapo* [apa] itu hobi.

NF **Beralih kita ke latar belakang pendidikan Pok Ney masa sekolah rendah. Di manakah Pok Ney mendapat pendidikan awal sekolah rendah?**

PN Pendidikan awal di Sekolah Kebangsaan Batu Gajah. Sekolah Menengah di Sekolah Menengah Dato Mahmud Paduka Raja, Tanah Merah. *Lepastu gi ke* [selepas itu sambung] *UiTM* [Universiti Teknologi Mara] *semeta* [sekejap], berhenti *tak dan* [tak sempat] habis belajar.

NF **Pada tahun berapakah Pok Ney menyambung pelajaran di *UiTM* [Universiti Teknologi Mara [UiTM]]?**

PN Tahun *sembilan belas tujuh puluh tiga* [1973].

NF **Kursus yang Pok Ney ambil?**

PN *Human resource* [Pengurusan Kemanusiaan] (ketawa) tapi *takdea* [tak sempat] habis, berhenti.

NF **Kenapa Pok Ney berhenti belajar?**

PN *Pasa* [sebab] nak bagi peluang adik-adik belajar, masa itu susah. Ahli keluarga susah maknanya kena bantu adik-adik. Jadi *kita* [Pok Ney] berhenti seorang kerja. Kerja dengan felda *pahtu* [selepas itu] adik-adik sambung.

NF **Pengalaman manis Pok Ney waktu di *UiTM* [Universiti Teknologi Mara]?**

PN Hari mula-mula lapor diri *pasa* [sebab] berasa jadi orang pandai boleh masuk *U* [Universiti] kan, anak kampung masuk *U* [Universiti] selepas itu pergi Kuala Lumpur (ketawa)

NF **Pengalaman pahit Pok Ney?**

PN Pengalaman paling pahitnya bila cukup bulan *takdok pitih* [tiada duit] (ketawa), biasiswa tidak cukup masa itu.

NF **Sebelum Pok Ney jadi Tok Penggawa, Pok Ney ada cita-cita lain tak nak jadi *gapo* [apa] sebelum ini?**

PN Cita-cita yang sesungguhnya, nak jadi pegawai polis tapi rezeki *takdok* [tiada]. Nak minta inspektor tidak lulus. Tak boleh tangan belok (ketawa).

NF **Pekerjaan Pok Ney sebelum jadi Tok Penggawa?**

PN Mula-mula kerja dengan Felda, sebelum itu kerja sebagai pegawai Felda di Pahang selama *lima belas* [15] tahun selepas itu balik berniaga, bekerja sendiri jadi kontraktor kelas F sampailah dilantik sebagai Tok Penggawa.

NF **Berapa lama Pok Ney?**

PN Daripada tahun *sembilan belas sembilan puluh lima* [1995] sampai pencen tahun *dua ribu tiga belas* [2013].

NF **Selama Pok Ney jadi Tok Penggawa ini, boleh cerita sedikit sumbangan-sumbangan Pok Ney di Kampung Batu Gajah ini?**

PN Sumbangan Pok Ney tiada sebenarnya sebab *kita* [Pok Ney] hanya orang bawah. Sumbangan sebenarnya daripada *Yang Berhormat Dato' Sri Mustapa Mohamed* [Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri], mantan Menteri Besar arwah Tan Sri Mohd Yaakob. Jadi sebab *kita* [Pok Ney] kerja dengan *dia* [Dato' Sri Mustapa Mohamed] kebanyakan peruntukan yang ada untuk pembangunan semua bawahnya. Jadi Pok Ney hanya melaksanakan tanggungjawab bukan seorang pemberi peruntukan. Biasanya kena harga Yang Berhormat mantan Menteri Besar arwah Tan Sri Mohd Yaakob. Yang keduanya Yang Berhormat *Dato' Sri Mustapa Mohamed* [Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri]. Terlalu banyak sumbangan. Tan Sri Mohd Yaakob membangunkan bangunan awal di Sekolah Menengah Batu Gajah, pembinaan Lebuhraya Timur Barat, Masjid. *Dato' Sri Mustapa Mohamed* [Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri] menyambung semua sekali yang Tan Sri Mohd Yaakob buat itu. *Dia* [Dato' Sri Mustapa Mohamed] tambah bangunan sekolah menengah, Sekolah Kebangsaan Batu Gajah, perelokkan masjid, perelokkan jalan-jalan kampung. Kalau jasa itu terlalu banyak tapi bukan *hok* [yang] Pok Ney. Pok Ney hanya melaksanakan tanggungjawab yang diamanahkan oleh Yang Berhormat mantan Menteri Besar arwah Tan Sri Mohd Yaakob dan *Yang Berhormat Dato' Sri Mustapa Mohamed*, ahli parlimen *Ioni* [sekarang] sehingga bersara.

NF **Jadi sekarang ini Pok Ney sudah bersara jadi Tok Penggawa *gapo* [apa] kerja Pok Ney *loni* [sekarang]?**

PN *Loni* [sekarang] kerja kampung tanam pisang, tanam durian. Selepas itu anak-anak *duk* [yang] tolongnya.

NF **Soalan *last* [terakhir] untuk latar belakang Pok Ney apakah prinsip hidup yang Pok Ney selalu terapkan dalam kehidupan Pok Ney *sapa loni* [sampai sekarang]?**

PN *Loni duk oyak sokmonye* [sekarang yang selalu di beritahunya] hidup mesti diteruskan walaupun dalam apa jua keadaan dan istiqamah sembahyang. Jangan tinggal solat.

TAMAT BAHAGIAN 1

Bahagian 2 : ASAL USUL KAMPUNG BATU GAJAH

NF Kita teruskan ke bahagian *dua* [2] iaitu asal usul Kampung Batu Gajah. Boleh ke Pok Ney cerita sedikit asal usul Kampung Batu Gajah? (bunyi motorsikal)

PN Asal usul Kampung Batu Gajah ini asalnya sebuah kampung kecil yang telah dibuka oleh seorang penghulu *dulu dulu* [dahulu]. (bunyi motorsikal)

NF **Siapakah Tok Penggawa yang pertama di Kampung Batu Gajah?**

PN Tok Penggawa yang pertama nama Tok Penggawa Encik Mad Amin.

NF Yang hari itu Pok Ney ada cerita Kampung Batu Gajah ini ada nama sebelumnya. *Gapo* [apa] nama sebelumnya?

PN Orang panggil Kampung Cekok.

NF **Tahun bila nama Kampung Batu Gajah ini ditukar jadi Kampung Batu Gajah? (bunyi motorsikal)**

PN (Bunyi motorsikal) Tak ingat. Tahun *seribu sembilan ratus satu* [1901] lebih kurang.

NF **Keluasan kampung ini?**

PN Kalau jumlah ekar tanahnya lebih kurang dalam *seribu* [1000] ekar.

NF **Keunikan yang terdapat di Kampung Batu Gajah ini?**

PN Keunikannya ialah gajah yang menjadi batu itu yang menjadi tumpuan masyarakat.

- NF **Siapa pengasas Kampung Batu Gajah ni?**
- PN Pengasasnya arwah Hj. Jusoh Bin Saud. *Dia* [Hj. Jusoh Bin Saud] ini datuk saudara kepada Pok Ney. *Dia* [Hj. Jusoh Bin Saud] juga penghulu pertama. Selepas *dia* [Hj. Jusoh Bin Saud] baru arwah ayah.
- NF **Pok Ney ada beritahu yang Kampung Batu Gajah kampung yang tersohor suatu ketika dahulu. Betul ke Pok Ney?**
- PN Betul. Satu ketika dulu ini kawasan pentadbiran. *Dia* [Kampung Batu Gajah] ada pasar-pasar. Batu Gajah itu tempat Pekan Sari yang paling popular di Daerah Jedok masa dulu. Selepas itu pejabat banyak ada sini dulu dan kedai-kedai di tepi jalan sebelum ini *dia* [Kampung Batu Gajah] ada dalam kiri kanan itu hampir *tiga puluh* [30] buah kedai panjang berderet. Memang batu gajah ni maju. Orang kampung mari sini *belako* [semua] nak tengok *tv* [televisyen] pun mari sini nak tengok irama mari sini (bunyi motorsikal) nak *shopping* [membeli-belah] pun mari sini. Ini cerita *lima puluh* [50] tahun lalu.
- NF **(Bunyi motorsikal) *Bakpo* [kenapa] sekarang Kampung Batu Gajah ini tidak lagi dijadikan sebagai pusat pentadbiran agensi kerajaan? (bunyi burung)**
- PN Punca pertamanya pembinaan lebuh raya itu menyebabkan rumah-rumah kedai lama itu jadi duduk bawah. Bila buat Lebuhraya Timur Barat *tambung* [tampal] lebuhraya ini jadi bangunan kedai setengah itu kena roboh selepas *tambung* [ditampal] sebab itu jadi tinggi. Jadi susah untuk orang singgah nak beli dengan *dia* [peniaga]. Lebih baik *dia* [peniaga] pergi ke tempat selesa. Jadi semakin tiada orang akhirnya tiada orang langsung.

- NF** **Ada juga yang berpindah?**
- PN** Ada. Peniaga yang berpindah. Peniaga yang dulu hampir *tiga puluh* [30] *loni* [sekarang] tinggal *dua* [2] buah kedai sahaja daripada berpuluh-puluh kedai dulu.
- NF** **Jumlah penduduk jati yang tinggal di Kampung Batu Gajah ini berapa ramai?**
- PN** Semua sekali *empat ribu* [4000] orang keseluruhan.
- NF** **Campur semua?**
- PN** Campur. Kalau jumlah rumah rasa dalam (bunyi motorsikal) *dua ratus* [200] ke *tiga ratus* [300] buah-rumah dalam mukim Batu Gajah lebih kurang.
- NF** **Semua itu tahu *dok* [tidak] sejarah Batu Gajah ini?**
- PN** Ada *hok* [yang] tahu ada *hok* [yang] tidak tahu. Setengah itu *dia* [penduduk jati Kampung Batu Gajah] kata tidak ambil kisah pun. Jadi ramai *hok* [yang] tidak tahu sebab tidak ambil tahu.
- NF** **Pok Ney, ada yang baru berpindah ke kampung ni?**
- PN** Ramai. Contohnya, askar-askar, cikgu *pahtu* [selepas itu] perkahwinan antara orang sini dan imigran.
- NF** **Dia tahu *dok* [tidak] pasal sejarah Batu Gajah ini? Ada *dok hok* [ada yang] tahu?**
- PN** Ada tapi tidak tahu sepenuhnya.

NF Setengah la *kiro* [maksudnya]?

PN Ya.

NF Sudah selesai bahagian kedua *so* [jadi] kita teruskan ke bahagian ketiga tentang punca sebenar wujudnya kampung batu gajah.

TAMAT BAHAGIAN 2

BAHAGIAN 3: PUNCA SEBENAR WUJUDNYA KAMPUNG BATU GAJAH

NS : Pok Ney setahu saya Batu Gajah tersebut terjadi berpuncanya daripada perbalahan antara Siam dengan Orang Melayu Islam Thai. Jadikan Pok Ney, apa sebab punca terjadinya perbalahan itu? Boleh Pok Ney ceritakan *sikit* [sedikit].

PN : Ya boleh. In Sya Allah. Jadinya ceritanya begini, punca sebenarnya daripada dia panggil perbalahan agama masa itu. Dia panggil perbalahan agama itu pasai pendakwah kita, pendakwah Islam kita daripada Arab daripada Mesir, dia pergi ke kawasan Asia Tenggara ke dia panggil? Untuk mengembangkan agama Islam. Dan seterusnya daripada Pakistan, Afghanistan, *dia* [Pendakwah Islam] mari ke kawasan *kita* [Asia Tenggara] ini, kawasan asia ini untuk mengembang agama Islam, jadi satu *group* [kumpulan] itu, pergi ke Thailand. Dia [Pendakwah Islam] berkhawin dan berdakwah *di situ* [Thailand] sehinggalah Islam ini berkembang di kawasan empat wilayah, dia panggil Selatan Thai. Jadi Raja Siam ini, *dia* [Raja Siam] berasa satu tamparan kepada dia sebab Islam nampak nak berkembang. Kalau tahu pada tahun *seribu lapan ratus* [1800] lebih kurang tapi Pok Ney tidak tahu bab sejarah ni, *demo* [orang] cerita. Bila berlaku perbalahan agama, Kerajaan Siam, *tok sey* [tidak mahu] Islam berkembang, maka *dia* [Raja Siam] datang menyerang di Pattani, kawasan melayu, majoriti Melayu Islam Thai. Daripada situ berlaku peperangan. Berlaku peperangan yang amat besar antara pejuang Islam Thai dan Kerajaan Thai (bunyi motorsikal). Jadi dalam peperangan itu, maklumlah *kita* [Tentera Islam] ni *tak dok gapo satu pun* [tidak mempunyai satu pun] senjata, maka tentera Islam kalah (bunyi motorsikal). Bila kalah dalam peperangan itu, tentera Islam lari menuju ke, dia

panggil *Wing* [sebelah] Thai, menuju ke bukit Thai dan ke kawasan sempadan Kelantan dan setengah daripada mereka menyeberangi sempadan, menyeberangi sempadan itulah Raja Siam tetap mencari juga tentera Islam untuk dia bunuh untuk dia hancurkan orang Islam yang lari, maka bila sampai di Kelantan, di sempadan Kelantan-Thailand, jadi *dia* [Raja Siam] sesat jalan. Kalau ikut cerita daripada orang tua, tentera Siam sesat tidak jumpa cari tentera Islam ni, maka *dia* [Raja Siam] mari ke Batu Gajah, masa itu Batu Gajah tidak dipanggil Batu Gajah lagi. *Dia* [Raja Siam] datang sesat di sini dan berhenti hendak minum air di sebuah anak air. Kalau anak air ni sungai kecil bukan sungai besar. Jadi kebetulan tempat anak air itulah tempat Awang Selamat, satu tokoh dia panggil macam Awang Keramat. *Dia* [Awang Selamat] berpindah daripada Gunung Reng ke Bukit Panau ke Bukit Marak (bunyi motorsikal). Jadi *dia* [Awang Selamat] singgah ke *sini* [Batu Gajah] untuk *transit* [persinggahan], sembahyang untuk *gapo* [apa]. Jadi *dia* [Awang Selamat] turun nak ambil air sembahyang, *dia* [Awang Selamat] tengok ada gajah *dok* [sedang] guna tempat *dia* [Awang Selamat] ini. Maka *dia* [Awang Selamat] sumpah gajah itu menjadi batu. Ada lagi *loni* [sekarang ini] batu gajah. Jadi Awang Selamat ini dia singgah dia akan berhenti sembahyang di bukit atau gua kecil di Bukit Batu Berdinding, Awang Selamat ini. Jadi di situlah bermulanya sejarah Batu Gajah bukan Kampung Batu Gajah lagi, Batu Gajah sahaja baru. *Hok* [yang] mengetuai Siam diketuai oleh Rajanya sendiri sebenarnya tapi tentera *dialah* [Raja Siam] yang turun. Siam ni peperangan ini diketuai oleh Raja *dia* [Raja Siam]. Yang diarah dan diperintah oleh Raja *dia* [Raja Siam]. Tentera Islam diketuai oleh, rasanya Haji Jalaluddin kalau tidak silap nama ataupun *Haji Saripudin*. Jadi in bersangkutan dengan keluarga Pok Ney. Jadi bila *dia* [tentera

Siam] mari cari tidak jumpa dan gajah menjadi batu, tentera Siam pun lari balik ke Thailand. *Kita* [Pok Ney] tidak tahulah duduk di mana, *kita* [Pok Ney] tidak tahulah *lagu* [macam] mana cerita dia itu, tapi tentera Orang Islam yang lari tadi berpecah kepada beberapa kawasan. *Dia* [Tentera Orang Islam] pergi ke, setengahnya *dia* [Tentera Orang Islam] masuk ikut Kalai pergi ke Batu Melintang terus ke Grik. Kalau masuk ikut Bukit Bunga, dia akan *duk* [tinggal] di Bukit Bunga mari ke, dia panggil Bendatokolol. *Hok* [yang] masuk lari ikut Lurup ke apa entah, saya tidak ingat nama, *dia* [Tentera Orang Islam] akan masuk ke Nibong dan terus ke Batu Gajah. Jadi *hok* [yang] keluarga Pok Ney *hok* [yang] masuk ikut ni la, *hok* [yang] masuk ikut Lurup *satni* [tadi], nama dia Mahmud. Mahmud ni bersama dengan anak *dia* [Mahmud], Saud, Jusoh, Yaakob, *hok tinonya* [yang perempuannya] Rahmah dengan Halimah. Jadi lepas itu, bila Jusoh, Saud dah besar dan khawin. Saud ini abang sulung, dia buka Kampung Nibong. Jusoh ini dia mari khawin dengan orang Bukit Bunga tapi dia berpindah ke *sini* [Batu Gajah], *dialah* [Jusoh] yang buka Batu Gajah. Jadi nama asal Batu Gajah itu Cekok. *Dialah* [Jusoh] yang tukar kepada Batu Gajah, dari Cekok bertukar jadi Batu Gajah. Itulah mananya *hok* [yang] cerita awal penubuhan Batu Gajah dalam tahun *seribu sembilan ratus* [1900] macam itulah, Pok Ney lupa dah. Jadi lama juga peperangan itu, kalau ikut arwah ayah katanya lama. *Tok dia* [Moyang Pok Ney] cerita kepada *dia* [Ayah Pok Ney] terlalu lama makan masa berpuluh tahun nak boleh ke kita lari. Jadi gajah *satni* [tadi] kepunyaan tentera Siam sebabnya zaman dahulu tidak mempunyai kereta api, tidak ada trak. Jadi tentera hanya menggunakan gajah, menggunakan tanah, menggunakan lembing, menggunakan pedang, *demo* [Tentera Siam] panggil batu perisai. Perisai ni *gapo* [apa]? (Sambil Pok Ney berfikir) orang Kelantan

panggil Nyangghah, orang lain tidak tahu panggil apa. Jadi apabila Jusoh Bin Saud buka Batu Gajah, maka Batu Gajah pun membangun secara kecil-kecilan. Jadi selepas itulah wujudnya dan diistiharkan namanya Kampung Batu Gajah oleh Jusoh Bin Saud bersama dengan Tok Penggawa nama Encik Mad Amin, istihar nama Kampung Batu Gajah. Termaktublah di dalam sempadan-sempadan daerah Kampung Batu Gajah, Tanah Merah, Kelantan.

NS : Okay Pok Ney, tadi Pok Ney ada cakap ada empat [4] wilayah menyebabkan peperangan tersebut, jadi apakah wilayah itu? Pok Ney boleh terangkan?

PN : Wilayah ni dia panggil wilayah Pattani, Songkla, Naratiwat dan Sungai Padi, wilayah ini dimiliki oleh Orang-orang Melayu Thai. Ini wilayah-wilayah melayu yang bersempadan dengan Kelantan. *Loni* [sekarang ini] pun dia panggil lagi *empat* [4] wilayah. Jadi inilah kawasan-kawasan yang terlibat masa itu.

NS : Jadi Pok Ney berapa ramaikah tentera Siam yang terlibat dalam peperangan itu?

PN : Jumlah sebenarnya *tak dak ore boleh oyak* [tiada orang yang boleh beritahu] orang tua-tua tu tak *oyak* [beritahu], Cuma dia *oyaknya* [beritahu] tentera Thai itu lebih ramai dari *tentera Islam* [Tentera Orang Melayu Islam Thai]. Peralatan pun *dia* [Tentera Siam] lebih canggih daripada tentera Islam *pasa* [kerana] *dia* [Raja Siam] memerintah negara, *kita* [Tentera Orang Melayu Islam Thai] hanya wilayah kecil. Jadi gajah *kita* [Tentera Orang Melayu Islam Thai] pun tiada, *Siam* [Tentera Siam] saja guna gajah.

NS : **Jadi jumlah gajah yang digunakan itu sebagai kenderaan *mereka* [Tentera Siam]? Dan berapa ekor gajah yang *depa* [mereka] guna?**

PN : Jumlah ekor tiada orang tahu cuma biasanya gajah ini digunakan oleh general-general dia. General-general dan pegawai-pegawai tinggi tentera Siam *hok tentera prebet turut punggung jah* [yang tentera Prebet ikut orang suruh sahaja] biasanya.

NS : **Pok Ney tahu tak untuk Orang Melayu Islam Thai, siapa yang mengetuai peperangan *depa* [mereka]?**

PN : Kalau ikut arwah orang tua *oyaknya* [beritahu] nama *dia* [ketua tentera Orang Melayu Islam] ni Haji Jalaluddin tidak pun Haji Saripudin, Pok Ney terlupa dah nama dia. Dia ini pendakwah dan dia berkhawin dengan orang Melayu Thai dari negeri Thai, nama dia Jalaluddin ataupun tak ingat namalah. Haji Jalaluddin ke Haji Saripudin nama dia, ketua masa peperangan ini.

NS : **Jadi Orang Melayu Islam Thai ada menggunakan apa-apa kenderaan tak?**

PN : Tidak. Tidak ada *gapo* [apa] satu. *Dia* (tentera Orang Melayu Islam Thai) hanya ada senjata saja untuk peperangan, kenderaan tiada. Gajah tiada, apa pun tiada.

NS : **Menurut Pok Ney tadi tentera Orang Melayu Islam Thai *lari dari peperangan* [kalah perang] kan? Kemana Orang Melayu Islam Thai lari?**

PN : *Dia* [Tentera Orang Melayu Islam Thai] lari menuju ke sempadan, ada *empat* [4] negeri, negeri Kedah, Perlis, Perak, Kelantan. Tapi *kita* [Tentera Orang Melayu Islam Thai] *hok* [yang] balik Kedah, Perak, Perlis kita tidak tahu la cerita dia *lagu* [macam] mana. Tapi *hok* [yang] mari ikut sempadan Kelantan ni

dia masuk ikut Kampung Kalai, Kampung Bukit Bunga dan juga Kampung Air Machang, dia panggil pengkalaran orang zaman dulunya, itulah dia [Tentera Orang Melayu Islam Thai] masuk ikut sempadan sebelah sana itu. Kalau ikut Kalai dia panggil, tak ingat ikut Kalai (sambal Pok Ney berfikir), tapi kalau ikut Bukit Bunga, dia panggil Bukit Tar sebelah sana, sebelah Thailand dia panggil Bukit Tar .Kalau ikut *kita* [Kelantan] ni, ikut Nibong ataupun Air Machang dia panggil Nurut kampung sebelah Thailand ni. Di Kalai tu, tak ingat nama tempat sebelah Thailand, sebelah Kelantan dia panggil Kalai, sebelah Thailand tak ingat. Kalau Bukit Bunga sebelah Kelantan Bukit Bunga, sebelah Thailand panggil Bukit Tar. Kalau sebelah *sini* [Kelantan] panggil Air Machang, sebelah Thai dia panggil Nurut, itu kawasan-kawasan *hok demo* [yang mereka] tu lari, *hok* [yang] nama baru *loni* [sekarang ni], nama dulu sebelum Pok Ney tak tahulah nama *gapo* [apa] sebelum ni.

NS : Jadi Tentera Siam datang ke Batu Gajah untuk mencari Orang Melayu Islam Thai lah. Selepas itu, katanya *depa* [mereka] [Tentera Siam] datang beristirehat?

PN : *Demo* [Tentera Siam] sesat, bila *dia* [Tentera Siam] kejar *dia* [Tentera Siam] sesat jalan, maka dia tersasul mari ke Kampung Cekok ni. Kampung Cekok ni sebenarnya masa itu kampung *gapo* [apa] tak tahu lah sebelum itu orang panggil *gapo* [apa] pun tak tahu, sebab masa itu sebenarnya sejarah dalam hutan lagi. Cerita ini berlaku dalam hutan, kita tak boleh nak bayang masa tu ada kedai, ada rumah, ada *gapo* [apa] tiada lagi, hutan rimba saja di sini, Batu Gajah ni dulu hutan rimba cumanya *hok* [yang] ada pun Kampung Lawe dalam nuh ada sebutir kampung, Kampung Lawe. Selepas itu Kampung Nibong dengan Bukit Bunga

hok ado [yang ada] dah kampung, masa itu Batu Gajah ke *gapo* [apa] tiada lagi masa peperangan ini. Jadi kita bayangkanlah masa tu sini hutan rimba. Itulah bila Raja Siam sampai, dia sesat jalan dia sampai ke satu aliran air kecil tadi *hok* [yang] Pok Ney *oyak* [beritahu] tadi, aliran air kecil tempat Awang Selamat nak ambil air sembahyang untuk *dia* [Awang Selamat] berhenti rehat sementara *dia* [Awang Selamat] nak pergi ke tempat lain, *dia* [Awang Selamat] pergi ke Bukit Panau ataupun ke Bukit Marak. Jadi cerita dia, *dia* [Awang Selamat] sumpah menjadi batu gajah itu kerana *dia* [Awang Selamat] marah *demo ni* [Tentera Siam] kacau tempat *dia* [Awang Selamat] ambil air sembahyang (bunyi kertas selak).

NS : **Jadi (bunyi motorsikal) betul lah gajah tentera Siam itu disumpah oleh Awang Selamat?**

PN : Ya betul, kalau ikut cerita-cerita dulu memang betul Awang Selamat sumpah gajah itu. Gajah itu sedang *duduk* [rehat], *dia* [Awang Selamat] sumpah gajah itu sedang *duduk* [rehat] mungkin nak berehat minum air dan mungkin tentera Thai pun nak minum air. Jadi *dia* [Awang Selamat] nak pergi ambil sembahyang, *dia* [Awang Selamat] tengok tu, *dia* [Awang Selamat] pun sumpah. Selepas itu, kalau ikut cerita mulut ke mulut, memang Awang Selamat yang sumpah menyebabkan gajah itu menjadi batu dan menyebabkan tentera Thai lari balik kerana takut kepada Awang Selamat.

NS : **(Bunyi motorsikal) Jadi Pok Ney, kalau macam itu boleh kami tahu (bunyi selak kertas) sedikit tentang Awang Selamat? Siapa Awang Selamat sebenarnya?**

PN : Awang Selamat ini kalau ikut nama penuh dia tiada orang beritahu lah, tiada siapa pun boleh cerita nama sebenar Awang Selamat tapi dia dipanggil Awang Selamat seorang yang tokoh yang keramat. Keramat ini maksudnya macam tok wali yang hidup dia cuma buat amal ibadat, bertapa. Bertapa ini sebenarnya dalam Islam ni orang panggil 'bersuluk', bersuluk saja kerja *dia* [Awang Selamat]. *Dia* [Awang Selamat] akan bergeraknya daripada tadilah dua tiga tempat Gunung Reng, Batu Melintang, *dia* [Awang Selamat] akan mari *transit* [persinggahan] singgah sebentar di Batu Gajah (bunyi motorsikal) untuk *dia* [Awang Selamat] sembahyang ke dia rehat ke, selepas itu *dia* [Awang Selamat] pergi ke Bukit Panau ataupun ke Bukit Marak Awang Selamat ni. *Dia* [Awang Selamat] ni tiada siapa boleh cerita, *dia* [Awang Selamat] daripada mana asal tak dak siapa boleh cerita. *Dia* [Awang Selamat] hanya timbul di mana-mana tempat yang apa tempat yang (sambil Pok Ney berfikir) *dia* [Awang Selamat] rasa nak pergi lah, *dia* [Awang Selamat] rasa nak pergi situ, *dia* [Awang Selamat] pergi situ sebab dia orang (sambil Pok Ney berfikir) payah nak *oyak* [beritahu] orang-orang warak ni macam wali-wali la, tok wali. Jadi *dialah* [Awang Selamat] yang menyumpah gajah tentera Siam yang menjadi batu tadi.

NS : **Jadi, apakah kaitan air yang gajah tersebut minum dengan Awang Selamat? Kenapa *dia* [Awang Selamat] marah sangat?**

PN : Sebabnya, *situ* [tempat air gajah tentera Siam minum] tempat *dia* [Awang Selamat] ambil air sembahyang. Jadi yang *dia* [Awang Selamat] pergi tu, orang kafir bersama dengan gajah kacau tempat *dia* [Awang Selamat] *dok* [tengah] ambil air sembahyang dan tempat *dia* [Awang Selamat] minum. Jadi mengotorkan kawasan *dia* [Awang Selamat], *dia* panggil dan mencemarkan kawasan *dia* [Awang Selamat] tu kan, mesti *dia* [Awang Selamat] marah. *Supo* [seperti] orang mencemarkan rumah kita la, jadi *dia* [Awang Selamat] pun bila marah *dia* [Awang Selamat] sumpah menyebabkan jadi *batu* [gajah tentera Siam]

NS : **Selepas gajah tentera Siam disumpah reaksi tentera Siam macam mana?**

PN : Tentera Siam lari terus, memang *dia* [Tentera Siam] lari balik ke Siam. *Dia* lari sebab *dia* takut sebab mungkin keajaiban Awang Selamat. Jadi *dia* [Tentera Siam] takut *dia* [Tentera Siam] pun lari terus, lari balik ke Siam tu tak tahulah *dia* [Tentera Siam] balik ke Siam tu *dia* [Tentera Siam] pergi ke mana, balik ke Bangkok barangkali. *Dia* [Tentera Siam] tidak mencari dah la orang-orang Melayu Islam Thai *hok* [yang] lari tadi. Panglima-panglima Islam *hok* masih hidup lagi pun dah tidak cari. *Dia* [Tentera Siam] balik ke negeri *dia* [Tentera Siam] dah.

NS : Adakah Kampung Batu Gajah ini tempat Awang Selamat bertapa ka persinggah ka macam mana? Kenapa *dia* [Awang Selamat] *mai* [datang] Kampung Batu Gajah?

PN : Persinggahan, Batu Gajah ni adalah tempat *dia* [Awang Selamat] singgah untuk *dia* [Awang Selamat] berehat sebentar (bunyi motorsikal) untuk hilang penat. Untuk hilang penat dan letih *dia* [Awang Selamat], jadi bila *dia* [Awang Selamat] letih, jadi *dia* [Awang Selamat] berhenti berehat, tempat *dia* [Awang Selamat] sembahyang, kalau sampai petang, *dia* [Awang Selamat] sembahyang *ngorib* [magrib], sembahyang isyak. Di situ *dia* [Awang Selamat] tidur pagi esok *dia* [Awang Selamat] bangun lepas subuh, *dia* [Awang Selamat] pergi la pula. *Dia* [Awang Selamat] berhenti di Bukit Batu Belimbing dulunya, *loni* [sekarang ni] dia tukar kepada Bukit Padang Hamid. Dia tukar nama sebabnya nama bukit tu orang yang teroka bukit ni, penghulu selepas Jusoh tadi Hamid Bin Saud nih, anak saudara kepada Jusoh tu lah dan ayah kepada Pok Ney. Tempat *dia* [Awang Selamat] berhenti *transit* [persinggahan], *dia* [Awang Selamat] tidak bertapa di Batu Gajah ni, *dia* [Awang Selamat] cuma berhenti rehat menghilangkan letih sebab *dia* [Awang Selamat] berjalan jauh ataupun *dia* [Awang Selamat] sampai *sini* [Kampung Batu Gajah] sebab nak sembahyang. Mungkin *dia* [Awang Selamat] berhenti sini, *dia* [Awang Selamat] duduk di sebuah batu *dia* [Awang Selamat] berteduh macam gua.

NS : Jadi Awang Selamat duduk sekejap sahaja lah di Kampung Batu Gajah?

PN : Tak lama lah, singgah semalaman kadang-kadang, *tak sapa* [tidak sempat] pun ada orang tua-tua kata, sekadar untuk dia berhenti sembahyang. Cuma kalau *dia* [Awang Selamat] *maghi* [datang] malam baru *dia* [Awang Selamat] semalam.

NS : Adakah Awang Selamat membawa diri ke tempat lain selepas peristiwa *dia* [Awang Selamat] menyumpah gajah tersebut?

PN : *Dia* [Awang Selamat] tidak membawa diri, cumanya *dia* [Awang Selamat] ni suka berpindah-pindah. Awang Selamat ni tokohnya suka berpindah-pindah, *dia* [Awang Selamat] bukan kata lari ka apa *dia* [Awang Selamat] berpindah. Contohnya, *dia* [Awang Selamat] daripada Gunung Reng *dia* [Awang Selamat] nak pergi ke Bukit Marak ataupun ke Bukit lain, *dia* [Awang Selamat] singgah ke *sini* [Kampung Batu Gajah] untuk sembahyang. Lepas Bukit Panau, *dia* [Awang Selamat] akan pergi ke Bukit Marak, lepas Bukit Marak *dia* [Awang Selamat] pergi ke Dabong, mana tempat-tempat *hat* [yang] ada gua ni banyak *dia* pergi, Gua Musang *dia* [Awang Selamat] pergi *belako* [semua] Awang Selamat ni. *Dia* [Awang Selamat] bukan lari, *dia* [Awang Selamat] sentiasa bergerak. Tidak tahu apa kerjaan *dia* [Awang Selamat] bergerak nak *oyak* [beritahu] tak boleh, tapi *dia* [Awang Selamat] ni orang lebai *dia* [Awang Selamat] bergerak satu tempat ke satu tempat.

NS : Apa reaksi *dia* [Awang Selamat] selepas *dia* [Awang Selamat] menyumpah gajah tersebut? Apa terjadi kepada *dia* [Awang Selamat] dan tentera Siam?

PN : Tak dak apa, cuma *demo* [mereka] [tentera Siam tu lari saja. *Dia* [Awang Selamat] pun lepas sumpah *dia* [Awang Selamat] tidak kisah lah sebab dah tidak kacau tempat *dia* [Awang Selamat] dah. Tentera Thai tidak kacau tempat *dia* [Awang Selamat] dah, *dia* pun lepas itu dengan arus permodenan ni kan *dia* [Awang Selamat] tiada dengan kita.

- NF : **Maksudnya sudah tiada la peperangan yang berlaku [sekarang]?**
- PN : Tiada dah, tapi sebelah Thailand tetap berlaku peperangan. Sebelah sampai hari ini pun masih berperang lagi sulu. Peperangan antara agama sampai hari ni tak selesai, tapi *loni* [sekarang ini] mana *hok* [yang] lari pergi lain tu tidak boleh sebab sekarang kita ada sempadan, dulu tiada sempadan antara Selatan Thai dengan Kelantan ni maksudnya boleh *dia* [Orang Thai] *maghi* [datang]. Tapi *loni* [sekarang ini] kalau ikut sejarah peperangan agama di Thailand tidak selesai. *Loni* [sekarang ini] pun dok bom lagi, dok *gapo* [apa] lagi. Pejuang Islam bergiat aktif nak ambil jugak empat wilayah untuk jadi negeri dia. Peperangan tidak berakhir, tidak tahulah sampai bila.
- NS : **Jadi Pok Ney, semasa perbalahan antara (bunyi motorsikal) Siam dengan Orang Melayu Islam Thai, siapa yang memerintah Kelantan ketika itu?**
- PN : Masa itu diperintah Sultan Muhammad II ataupun setengah orang panggil Sultan Muhammad Mulut Merah, Sultan Muhammad Mulat Merah ini tidak *kisah demo*[orang-orang Thailand] *ni maghi* [tidak kisah mereka datang] menumpang, *dia* [Sultan Muhammad II] tidak kata nak halau balik, dia boleh terima dan dia benarkan *duduk* [tinggal] menumpang di Kelantan sampai ke hari ini.
- NS : **Jadi Sultan Muhammad II tahu tentang perbalahan antara dua pihak [Tentera Siam dan Tentera Orang Melayu Islam Thai] tersebut?**
- PN : *Dia* [Sultan Muhammad II] tahu peperangan tersebut sebab sebenarnya kalau ikut sejarah, sememangnya Raja Kelantan dengan Raja Pattani ini satu keluarga, macam Cik Siti Wan Kembang itu la cerita Cik Siti Wan Kembang tu urutan yang sama lah dia panggil. Jadi satu Raja, contoh macam Raja Kelantan dulu,

Permaisuri Kelantan dulukan Tengku Anis situ *dia* [Tengku Anis] berasal daripada Pattani, Tengku Anis Binti Sultan Muhammad Ismail ayah kepada Sultan Muhammad IV nih bonda kepada Sultan Muhammad IV ni, dia berasal dari keturunan Raja Pattani, maknanya ada pertalian keluarga masa itu antara pemerintahan Kelantan ni, Raja Kelantan ni dengan pemerintahan Pattani. Pattani pun daripada Raja juga cuma, *hok* [yang] perang ni puak-puak ulama, *hok* [yang] jadi perbalahan *pasai* [kerana] agama Islam. Jadi *demo* [Tentera Orang Melayu Islam Thai] ni lari. *Demo-demo* [Tentera Orang Melayu Islam Thai] itu pun *mai* [datang] lari ikut ni. Jadi Sultan Muhammad II ni, *demo* [mereka] ni mari dia tak marah, dia terima kerana atas dasar satu agama lepas itu atas dasar dia ada pertalian keluarga dulu (bunyi motorsikal)

NS : **Jadi Sultan Muhammad II tidak mengambil apa-apa tindakan?**

PN : Tidak, *dia* [Sultan Muhammad II] tidak ambil. *Dia* [Sultan Muhammad II] memberi sokongan secara nih lah, maknanya dari sudut tempat tinggal, bantuan tempat duduk la sebenarnya. *Dia* [Sultan Muhammad II] bagi la bantuan untuk *duduk* [tinggal] di *sini* [Kampung Batu Gajah], bukan tentera ka *gapo* [apa] tidak. Untuk *demo-demo* [pelarian-pelarian Thai] ni *hok* [yang] pelarian-pelarian ni duduk di sini. *Dia* [Sultan Muhammad II] *buwi* [bagi], *dia* [Sultan Muhammad II] tak marah.

NF : **Ramaikah Pok Ney yang datang?**

PN : Ramai. Banyak ratus juga la. Kalau ikut-ikut kepada jumlah ahli-ahli keluarga *hok* [yang] mari ikut sini sahaja, hampir dekat-dekat seratus orang *hok* [yang] mari ikut Thailand, ikut Bukit Bunga, ikut Nibong, ikut-ikut semua nih (bunyi hon motorsikal). Ikut Bukit Bunga, Nibong nih hampir seratus la, tapi ada setengah tu *dia* [pelarian-pelarian Thai] tak mari sini, dia *dok* [tinggal] di sempadan sungai di sebelah sana. Dia tidak pindah ke Kelantan, ada *segroup* [sekumpulan] dia pindah pada Kelantan juga. Sampai *loni* [sekarang ini] dia ada hubungan keluarga antara orang sempadan Thai sebalik ini, sekitar Bukit Bunga, Nibong, Jedok, ni dia waris dia sebelah Thailand ka *gadia* [apa] sebelah *wing* [sebelah] bukit Thai, Lurup ni memang pertalian keluarga dia bukan orang lain, sebabnya berasal dari punca itulah, punca daripada sejarah peperangan tadi yang menyebabkan *dia* [pelarian-pelarian Thai] lari setengah mari ke Kelantan, setengah itu kekal *duduk* [tinggal] sempadan Bukit Thai duk situ. Maknanya orang yang samalah keluarga.

NS : **Jadi Sultan Muhammad II tidak menyebelahi mana-mana pihak?**

PN : Tidak. Tidak menyebelahi mana-mana pihak cuma *dia* [Sultan Muhammad II] memberi sokongan dari segi tempat tinggal. Dia tak marah la maksudnya untuk orang melayu Islam Thai.

NF : *Diorang* [mereka] datang sini atas sebab apa Pok Ney?

PN : Lari daripada peperangan. Kalah perang, lari. Lepas itu, macam pelarian perang, mangsa perang. Kalau *hok* [yang] tentera ni, dia nak tangkap tu tentera Siam tu mari. Tapi kalau bagi orang kampung ni, dia pelarian lah mangsa perang. Berlari untuk bawa diri takut terlibat dengan peperangan itu. Jadi *demo-demo* [panglima-panglima Islam] nih macam panglima-panglima kita, memang *dia* [Tentera Siam] nak *turut* [cari], *igat* [tangkap] dia nak bunuh. Majoritinya memang Raja Siam bunuh tentera Islam, pejuang-pejuang Islam Pattani. Tu yang *dia* [pelarian-pelarian Thai] lari tuh. Sebab dia itu sahaja, menyelamatkan diri daripada dibunuh oleh tentera Siam atas sebab peperangan agama tadi.

TAMAT BAHAGIAN 3

BAHAGIAN 4: PENDAPAT DAN USAHA YANG DISARANKAN.

NS : Terima kasih atas perkongsian tentang cerita kewujudan Kampung Batu Gajah semua. Sekarang kita ke bahagian ke empat [4] iaitu bahagian terakhir, pendapat dan usaha Pok Ney tentang kampung ini. Soalan pertama, apakah kesan tinggalan sumpahan tersebut kepada Kampung Batu Gajah?

PN : Kesannya. Pertamanya *batu* [Batu Gajah] itu lah, batu itu menjadi bahan sejarah dan tempat kebanyakan masyarakat *loni* [sekarang ini] dan pelajar-pelajar ke orang nak ambil thesis *PHD* [Doktor Falsafah] ke nak ambil *Master* [Ijazah Akademik] nak ambil Ijazah *macam ni* [merujuk kepada kami] ke budak tingkatan *enam* [6], tingkatan *tiga* [3] (bunyi motorsikal). Semuanya mari sini dan juga orang kampung daripada luar-luarkan, dia dengar Kampung Batu Gajah ni, dia nak mari tengok rupa batu itu. Jadi kesannya semua orang nak ambil tahu. Lepas itu, ramai nak tahu sangat cerita macam *anak-anak* [merujuk kepada kami] ni la, nak tahu tentang sejarah *lagu* [macam] mana, *bakpo* [kenapa] terjadi. Ada cerita-cerita tahyol, kalau nak tahu contoh tahyol dianya, ada orang katalah, kita sambung dalam ni, kesan dianya bahawasanya kalau zaman dulu sampai di Batu Gajah itu kalau orang lalu dia kena berhenti, dia tak boleh lintas *gitu* [macam itu], Itu tahyol la itu, sampai peringkat itu kesan dianya kepercayaan masyarakat ini. Jadi kesan-kesan lain dianya daripada situ, kita boleh nampaklah bahawasanya sejarah ini kena *taroh* [simpan], artifak sejarah ini kalau ada besar mana pun kena *taroh* [simpan] sebab nak jadi bahan rujukan anak-anak zaman *loni* [sekarang ini]. Itulah kesan daripada sumpahan itu.

NS : **Itulah kami pun tertarik juga dengan kisah Kampung Batu Gajah ini, itu yang mai [datang] sini. Jadikan Pok Ney, usaha Pok Ney dengan penduduk kampung untuk kekalkan sejarah tersebut, macam buat pembersihan terhadap gajah itu?**

PN : Masa dulu *kita* [Pok Ney dan penduduk kampung] memang bersih, dulu masa Pok Ney pegang jawatan Tok Penggawa. *Kita* [Pok Ney dan penduduk kampung] ada program, maknanya *kita* [Pok Ney dan penduduk kampung] akan bersih kawasan itu, *kita* [Pok Ney dan penduduk kampung] cuci ka *gapo* [apa]. Tapi lepas itu, *kita* [Pok Ney dan penduduk kampung] minta majlis tempatan sebenarnya sepatutnya ambil alih pengurusan itu tapi lepas itu *demo* [mereka] lupa sampai *loni* [sekarang ini]. Jadi tempat itu wajib kena kekalkan sebab itu adalah sejarah asal Batu Gajah. Dulu sebelum ini pernah Pok Ney pada tahun itu Pok Ney lupa dah, KESEDAR [Lembaga Kemajuan Kelantan Selatan] pagar semua kawasan itu, pagar dia [KESEDAR] buat menara jam, ada kesan kalau anak-anak pergi ambil gambar lepas ini ada kesan menara itu terbalik dah. Jadi telaga perigi daripada telaga itu dia buat *banner* [buat pagar], itu masa mantan arwah Menteri Besar Kelantan, Tan Sri Muhammad Yaakob. Tapi *loni* [sekarang ini] tiada siapa mari tolong *ambil caro* [ambil kisah]. Jadi kalau boleh kita minta pihak kerajaan tempatan ke majlis daerah Tanah Merah ke Pihak Kementerian Warisan dan Seni ke ataupun Pejabat-pejabat Kementerian Belia ka mana-mana jawatan yang terlibat dengan sejarah mari *sini* [Kampung Batu Gajah] tolong besarkan balik, tolong jaga balik Batu Gajah sebab kita orang kampung tidak mampu *nak comei* [nak cantikkan semula] ataupun agensi ka macam ada ni sedangkan situ ada sebelah itu Pejabat RISDA [Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah] Pejabat Penggawa Negeri dia

panggil. Jadi ada tapi *demo* [Pejabat RISDA] ni boleh abaikan, dia tidak sepatutnya benda itu berlaku lah dengan benda-benda *gitu* [macam itu] sebab *bendanya* [Batu Gajah], *benda* [Batu Gajah] itu terlalu penting bagi kesan sejarah untuk anak-anak Kampung Batu Gajah sendiri. Pok Ney rasa *demo* [mereka] [Agensi yang berkenaan] memang kena ambil tindakan lah yang terlibat ni. Tolong mari *ambil caro* [ambil kisah] orang Kelantan kata.

NS : Jadi Batu Gajah tersebut tiada siapa jagalah?

PN : *Loni* [sekarang ini] tiada. Kotor oleh batu sungai, telaga itu pun dah nampak dia punya pagar tiada, jam *hok* [yang] KESEDAR [Lembaga Kemajuan Kelantan Selatan] buat terbalik dah. Kira tiada siapa ambil tahu, terbiar. Sejarah Batu Gajah ini sudah terbiar, dibiarkan begitu sahaja.

NS : Apakah iktibar yang boleh diambil dari kisah sumpahan keatas Batu Gajah tersebut?

PN : Peristiwanya, pertamanya kita tidak boleh berbalah la, kita ambil contoh dari perbalahan kaum ataupun perbalahan antara puak ke dia akan jadi masalahnya pelarian. Contohnya apabila berlaku perbalahan agama di Thailand, orang Thailand terpaksa lari ke Malaysia untuk menumpang, jadi kita tidak boleh berbalah lah, iktibar pertamanya kita tidak boleh berbalah sesame kita tak kira antara agama ka antara bangsa ka sesame kita ka jangan berbalah, hidup harmoni dan bersatu padu. Yang keduanya iktibarnya, yang perlu kita ambil dari kisah sumpahan ini, kita boleh tengok *loni* [sekarang ini] betapa agensi buat masa ini, ni nak marah ke Pejabat Kerajaan sikit (Pok Ney dengan riak yang marah), agensi yang ada di sekitar Batu Gajah yang dekat-dekat situ, RISDA

[Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah] ada KESEDAR [Lembaga Kemajuan Kelantan Selatan] ada, dekat *situ tu* [dekat dengan Batu Gajah] agensi tapi *demo* [agensi yang berkenaan] tidak boleh mari untuk bangunkan balik sejarah Batu Gajah, cuci saja bukan peruntukan habis berjuta-juta berapa sen sangat saja, tapi tiada orang nak buat. Itu iktibar kita nampak ketidakperhatian jabatan terhadap kesan sejarah yang ditinggalkan oleh orang tua-tua dulu, tu *so* [satu] iktibar kita boleh ambilnya. Iktibar yang ketiganya, penduduk kampung pula jangan terlalu mengharap kepada kerajaan la, penduduk kampung sendiri. Macam pemimpin-pemimpin *hok* [yang] ada *loni* [sekarang ini] cuba fikir KRT ke *NGO-NGO* [agensi bukan kerajaan] ini macam mana kita nak bersih Batu Gajah untuk jadi *comei* [cantik] dengan menggunakan duit dana yang mana ada (bunyi motorsikal) agensi itu, sepatutnya *benda-benda gitu demo* [bahan-bahan sejarah macam itu mereka] kena fikir, bukan kata biarkan begitu. Pok Ney boleh tolong bukan kata tidak boleh tapi memerlukan sokongan daripada *NGO-NGO* [agensi bukan kerajaan] kalau *demo* [NGO-NGO] nak buat. Itu iktibar yang kita kena ambil la, bertapa kita mengabaikan bahan sejarah kita sendiri. Orang Batu Gajah, kita bukan kepada fikir orang luar, tidak payah *buwi* [bagi] kepada orang-orang luar orang Batu Gajah *hok* [yang] jadi pemimpin, *hok* [yang] jadi pengawai, takkan tidak boleh nak buat *lagu tu* [macam itu].

NS : Penduduk-penduduk kampung di *sini* [Kampung Batu Gajah] macam rasa bangga tak dengan adanya Batu Gajah tersebut? Sebab kalau orang cakap duduk Kampung Batu Gajah mesti orang akan ingat Batu Gajah yang jadi sumpahan itu?

PN : Dia [penduduk Kampung Batu Gajah] bangga. Dulunya memang kita terlalu bangga. Kalau dulu-dulu, Batu Gajah ini memang tersohor, orang sebut Batu Gajah, semua orang nak mari sejarah dulu tapi *loni* [sekarang ini] dia semakin malap sebab arus pembangunan la mungkin tapi orang Batu Gajah memang bangga dengan adanya Batu Gajah. Boleh kata majoritinya suka, cuma tadi saja la tiada orang *ambil caro* [ambil kisah]

NS : Jadi Pok Ney soalan yang terakhir dari kami nak tanya tentang, apakah pendapat Pok Ney tentang penyelidikan yang kami buat?

PN : Perkara ini amat baik, teramat baik sebab sekurang-kurangnya *loni* [sekarang ini] sejarah Batu Gajah ini ramai orang akan tahu. Apabila pihak UiTM [Universiti Teknologi Mara] sendiri turun dengan pelajar-pelajar dia mari buat thesis untuk ijazah dia, jadi ada kemungkinan seluruh dunia tahu bahawasanya di *sini* [Kampung Batu Gajah] ada satu kesan sejarah yang tertinggal, yang puak-puak muzium ke tidak ambil tahu, semua tidak ambil tahu. Tu Pok Ney suka sangat ini, boleh kata *gitu* [macam itu] penyelidikan ini amat bagus dan tepat pada waktunya sebabnya kalau kita tiada anak-anak *supo* [seperti] ini tolong buat, tolong ambil thesis ini, tolong kembangkan *benda* [Batu Gajah] ini, tiada siapa tahu bahawasanya *benda* [Batu Gajah] ini amat berharga. Itulah kalau sudut dari pendapat Pok Ney, kalau kita boleh bagi *lima* [5] bintang (bunyi motorsikal) kalau *hok* [yang] nyanyi tu gapo [apa] orang panggil? Dia

buwi [bagi] *lima* [5] CD, tak ingat nama la tengok nyanyi baru ini (sambal Pok Ney berfikir) *Otai Masih Berbisa* [tagline Kilauan Emas]. Jadi *gitu* [macam itu], kalau pendapat Pok Ney memang terbaik, kita boleh *buwi* [bagi] tahniah la kepada pelajar-pelajar *hok* [yang] mari ini, tidak tau nak sebut nama sebab tidak ingat. Lepas itu, kepada pihak pengurusan *UiTM* [Universiti Teknologi Mara] yang ajar anak buah dia supaya kaji bahan sejarah, sejarah untuk hidup. Manusia nak buat *gapo-gapo* [apa-apa] berpandu pada sejarah, kita nak cerdik pun berpandu kepada sejarah sebab sejarah yang mengajar kita tentang apa kita nak buat *hok* [yang] sebenarnya dan sejarah yang menentukan bangsa orang tua kata. Itulah *hok* [yang] Pok Ney boleh *oyaknya* [beritahu]

NF : Lepas dah soalan tadi, maka berakhirlah soalan kita berakhirlah empat [4] bahagian itu. Terima kasih banyak Pok Ney sebab sudi luangkan masa, maaflah ambil masa lama, ambil masa Pok Ney banyak-banyak ini untuk cerita *pasa* [kerana] sejarah Kampung Batu Gajah.

NS : Jadi kami minta maaf kepada Pok Ney kalau ada salah silap, soalan yang salah maklumat semua (bunyi motorsikal). Terima kasihlah

PN : Pok Ney sebenarnya tidak berasa kecil hati, tidak marah. Pok Ney dan keluarga termasuk *Cik Nun* [Isteri Pok Ney] mengalu-alukan kalau *UiTM* [Universiti Teknologi Mara] nak mari kes *gapo* [apa] pun, nak mari minum air pun kita mengalu-alukan. Tidaklah kata terasa hati ka tiada, tidak payah minta maaf lah, bukan ada salah apa, ahli-ahli keluarga mengalu-alukan. Jadi dijemput mari pula lepas ini masa musim durian. Marilah. Terima kasih.

NF : In Sya Allah. Terima kasih Pok Ney

TAMAT BAHAGIAN 4

LAMPIRAN

LOG WAWANCARA

Rakaman ini berkenaan dengan salah satu cerita rakyat di Kelantan iaitu kisah tentang Batu Gajah yang kini berada di Kampung Batu Gajah, Tanah Merah, Kelantan yang diceritakan oleh anak jati Kampung Batu Gajah iaitu Encik Adnan Bin Hamid. Beliau adalah bekas Tok Penggawa di Kampung Batu Gajah dan telah berkhidmat selama 3 tahun. Beliau dilantik menjadi Tok Penggawa selepas arwah ayah beliau pencen sebagai Penghulu Kampung Batu Gajah. Berikut merupakan log wawancara oleh Nurul Fadlin dan Nurul Shafinaz yang telah menemubual beliau. Sesi temubual dijalankan di kediaman beliau sendiri iaitu di Kampung Batu Gajah, Tanah Merah, Kelantan. Wawancara ini telah berlangsung selama 1 jam dan merangkumi beberapa bahagian iaitu latar belakang beliau, asal usul Kampung Batu Gajah, punca sebenar wujudnya Kampung Batu Gajah dan pendapat dan usaha yang disarankan.

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT/RUJUKAN
BAHAGIAN 1: LATAR BELAKANG		
02:37	Pengenalan diri Adnan Bin Hamid	Adnan Bin Hamid Nama panggilan Pok Ney
03:25	Keturunan	Asal keturunan daripada Pattani, Thailand
03:54	Latar belakang ibu bapa Adnan Bin Hamid	Hamid Bin Saud, Bekas Penghulu Kampung Batu Gajah Sapiah Binti Husin, Surirumah tangga
04:54	Adik-beradik Adnan Bin Hamid	4 lelaki, 3 perempuan

05:48	Tempat lahir dan tarikh lahir Adnan Bin Hamid	Kampung Batu Gajah 1 Disember 1955
06:02	Adnan Bin Hamid mengimbau kenangan manis pahit ketika zaman kanak-kanak beliau	Jatuh basikal Mempunyai parut di dahi Di jalan tar Batu Gajah
07:00	Adnan Bin Hamid menceritakan alam perkahwinan	1981 Zainun Binti Zakaria
07:22	Adnan Bin Hamid menceritakan latar belakang isterinya	Kampung Tepi Sungai Tendong, Pasir Mas, Kelantan Suri rumah tangga
07:37	Adnan Bin Hamid menceritakan latar belakang anak-anaknya	6 orang lelaki Sulung, 34 tahun Bongsu, 21 tahun
08:00	Pekerjaan anak-anak Adnan Bin Hamid	Syarikat Giant di Kuala Lumpur Penolong pengurus Shah Alam Syarikat kontraktor Telekom
10:14	Adnan Bin Hamid menceritakan tempat beliau mendapat pendidikan awal sehingga ke zaman univervisiti	Sekolah Kebangsaan Batu Gajah Sekolah Menengah Dato Mahmud Paduka Raja, Tanah Merah Universiti Teknologi Mara (UiTM) 1973 Pengurusan Kemanusiaan
12:16	Adnan Bin Hamid memberitahu cita-cita sebenar beliau ketika dahulu	Pegawai Polis

12:42	Adnan Bin Hamid menceritakan pekerjaan-pekerjaan yang pernah dilakukan sebelum menjadi Tok Penggawa	Pegawai Felda di Pahang Berniaga Kontraktor kelas F
13:50	Adnan Bin Hamid menceritakan sumbangan yang diberi oleh Yang Berhormat Dato' Sri Mustapa Mohamed dan arwah Tan Sri Mohd Yaakob yang dapat beliau lakukan.	Membangunkan bangunan awal di Sekolah Menengah Batu Gajah Pembinaan Lebuhraya Timur Barat Perelokkan masjid Perelokkan jalan-jalan kampung
16:04	Adnan Bin Hamid menyatakan prinsip hidup beliau yang selalu beliau terapkan dalam kehidupan	Hidup mesti diteruskan walaupun dalam apa jua keadaan dan istiqamah sembahyang. Jangan tinggal solat.

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT/RUJUKAN
BAHAGIAN 2: ASAL USUL KAMPUNG BATU GAJAH		
16:38	Adnan Bin Hamid menceritakan keadaan Kampung Batu Gajah ketika dahulu dan Tok Penggawa yang pertama	Sebuah kampung yang kecil Tok Penggawa Encik Mad Amin
17:30	Adnan Bin Hamid menceritakan asal usul Kampung Batu Gajah	Kampung Cekok 1901 1000 ekar Batu Gajah menjadi tumpuan masyarakat

18:59	Adnan Bin Hamid menyatakan pengasas Kampung Batu Gajah	Hj. Jusoh Bin Saud
-------	--	--------------------

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT/RUJUKAN
------	--------	---------------------

BAHAGIAN 3: PUNCA SEBENAR WUJUDNYA KAMPUNG BATU GAJAH

23:37	Adnan Bin Hamid menceritakan punca perbalahan antara Siam dengan Orang Melayu Islam Thai	Perbalahan agama Asia Tenggara Arab dari Mesir Pakistan Afghanistan Thailand Kerajaan Siam Tentera Islam kalah Tentera Siam Batu Gajah Awang Selamat
31:15	Adnan Bin Hamid menyatakan wilayah yang menyebabkan peperangan berlaku	Pattani Songkla Naratiwat Sungai Padi
31:46	Adnan Bin Hamid menceritakan serba sedikit tentang Tentera Siam	Diketuai Raja Siam Menggunakan gajah Peralatan perang lebih canggih
32:53	Adnan Bin Hamid menceritakan serba sedikit tentang Tentera Islam	Haji Jalaluddin atau Haji Saripudin Pendakwah

33:50	Adnan Bin Hamid menerangkan kenapa dan kemana Tentera Islam lari	Kedah Perlis Perak Kelantan Kampung Kalai Kampung Bukit Bunga Kampung Air Machang
35:38	Adnan Bin Hamid menerangkan tujuan Tentera Thai datang ke Kampung Batu Gajah	Sesat di Kampung Cekok Mencari Tentera Islam
37:06	Adnan Bin Hamid menceritakan kenapa gajah itu disumpah	Awang Selamat Gajah Tentera Thai Kacau kawasan Awang Selamat
38:01	Adnan Bin Hamid menceritakan siapa Awang Selamat	Seorang tokoh ulama Awang keramat Gunung Reng Batu Melintang
44:49	Adnan Bin Hamid memberitahu siapa pemerintah Kelantan ketika peperangan itu	Sultan Muhammad II Sultan Muhammad Mulut Merah Raja Pattani Tengku Anis

MASA	SUBJEK	NAMA/TEMPAT/RUJUKAN
BAHAGIAN 4: PENDAPAT DAN USAHA YANG DISARANKAN		
49:34	Adnan Bin Hamid memberitahu kesan tinggalan sumpahan tersebut	Doktor Falsah Ijazah Akademik Pelajar Tingkatan 3 dan 6
51:19	Adnan Bin Hamid memberitahu cara untuk kekal bahan sejarah tersebut	Kerjasama penduduk kampung Majlis-majlis tempatan KESEDAR [Lembaga Kemajuan Kelantan Selatan] Pejabat RISDA [Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah]
53:48	Adnan Bin Hamid memberi nasihat dan iktibar tentang kisah rakyat ini	Perbalahan antara kaum Kerjasama antara semua majlis yang terlibat Sepakat bersama penduduk

DIARI KAJIAN

Tarikh	Perkara	Tindakan
13 Mac 2016	Pencarian Tajuk	<ul style="list-style-type: none">Penyelidik mengkaji tentang Cerita Rakyat Negeri Kelantan
17 Mac 2016	Mencari Sumber Rujukan	<ul style="list-style-type: none">Penyelidik mencari sumber rujukan di Pejabat Pelancongan dan Kebudayaan Malaysia Negeri Kelantan bagi mendapatkan maklumat tentang tajuk yang dipilih.Penyelidik telah diberi maklumat yang perlu dilakukan seterusnya oleh Encik Nazali, selaku Ketua Unit Kebudayaan dan Kesenian di Jabatan Kebudayaan dan Kesenian Negeri Kelantan.
20 Mac 2016	Memilih dan Menetapkan Tajuk	<ul style="list-style-type: none">Penyelidik telah memilih dan menetapkan tajuk untuk projek sejarah oral iaitu Batu Gajah, satu sumpahan?
28 Mac 2016	Mencari calon untuk ditemuramah	<ul style="list-style-type: none">Penyelidik mendapatkan nombor telefon Tok Penggawa Daerah Jedok di Pejabat Tanah Daerah Tanah Merah.Penyelidik menghubungi Tok Penggawa Daerah Jedok, Encik Izlan

		<p>untuk mendapatkan nombor telefon tok penghulu Kampung Batu Gajah untuk dihubungi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Penyelidik ke Kampung Batu Gajah untuk berjumpa dengan tok penghulu Kampung Batu Gajah, Encik Rosdi yang dikenali sebagai pengerusi JKKKP Mukim Batu Gajah. • Penyelidik mendapatkan nombor telefon penemuramah yang dikenali sebagai Pak Nan daripada Encik Rosdi. • Penyelidik berjumpa dengan Pak Nan untuk mendapatkan maklumat dan menetapkan tarikh, masa dan tempat untuk melakukan sesi temuramah. • Penyelidik dan penemuramah telah mencapai persetujuan dalam menetapkan tarikh, masa dan tempat untuk sesi temuramah nanti.
12 April 2016	Penyediaan Soalan Temuramah	<ul style="list-style-type: none"> • Penyelidik telah menyiapkan soalan untuk sesi temuramah.
16 April 2016	Temuramah	<ul style="list-style-type: none"> • Penyelidik mengadakan temuramah di kediaman penemuramah sendiri di Kampung Batu Gajah pada jam 9 pagi

		hingga 12 tengahari.
30 April 2016	Pelaksanaan Tugas	<ul style="list-style-type: none"> • Penyelidik mula menyiapkan draf transkrip yang pertama.
11 Mei 2016	Draf Pertama	<ul style="list-style-type: none"> • Penyelidik menghantar draf yang pertama kepada pensyarah.
25 Mei 2016	Sambungan Pelaksanaan Tugas	<ul style="list-style-type: none"> • Penyelidik menyambung melaksanakan dan menyiapkan transkrip penuh untuk dibukukan.
16 Jun 2016	Penghantaran Buku Transkrip Penuh	<ul style="list-style-type: none"> • Penyelidik menghantar buku transkrip penuh kepada pensyarah.

SENARAI SOALAN TEMURAMAH

Bahagian 1: Latar Belakang

1. Apakah nama penuh Encik?
2. Apakah panggilan yang biasa digunakan oleh kawan atau keluarga?
3. Bolehkah kami memanggil Encik dengan panggilan Pok Ney?
4. Dari manakah Pok Ney berasal?
5. Berapakah umur Pok Ney sekarang?
6. Bolehkah Pok Ney memberitahu nama penuh ibu bapa Pok Ney?
7. Maafkan saya jika bertanya, adakah mereka masih ada?
8. Jadi sebenarnya apakah latar belakang ibu bapa Pok Ney?
9. Apakah pekerjaan mereka?
10. Berapakah bilangan adik beradik Pok Ney semuanya?
11. Pok Ney anak yang ke berapa?
12. Bolehkah Pok Ney bercerita sedikit [sedikit] tentang zaman kanak-kanak Pok Ney?
13. Jadi Pok Ney mesti ada pengalaman manis masa zaman kanak-kanak?
14. Bagaimana pula dengan pengalaman pahit?
15. Berdasarkan pertemuan pertama kita saya difahamkan Pok Ney telah berkahwin, bilakah Pok Ney mendirikan rumah tangga?
16. Apakah nama penuh isteri Pok Ney?
17. Dari manakah isteri Pok Ney berasal?
18. Apakah pekerjaan isteri Pok Ney?
19. Berapakah bilangan cahaya mata Pok Ney?
20. Berapakah umur anak-anak Pok Ney sekarang?
21. Adakah mereka masih bersekolah?

22. Adakah mereka sudah bekerja?
23. Apakah pekerjaan mereka?
24. Dimanakah tempat mereka bekerja?
25. Apakah hobi Pok Ney yang dilakukan pada masa lapang?
26. Adakah Pok Ney mempunyai idola atau role model yang diminati mungkin dari zaman kanak-kanak hingga dewasa?
27. Sekarang kita beralih kepada latar belakang pendidikan Pok Ney semasa berada di sekolah rendah. Dimanakah Pok Ney mendapat pendidikan awal?
28. Apakah pencapaian Pok Ney semasa di sekolah rendah?
29. Dimanakah sekolah menengah Pak Nan?
30. Pada tahun berapa Pok Ney masuk ke sekolah tersebut?
31. Apakah pencapaian Pok Ney semasa di sekolah menengah?
32. Apakah perancangan Pok Ney selepas habis sekolah menengah, adakah bekerja atau menyambung pelajaran?
33. Dimanakah Pok Ney menyambung pelajaran?
34. Pada tahun berapa Pok Ney menyambung pelajaran di ITM?
35. Apakah kursus yang Pok Ney ambil semasa belajar di ITM?
36. Mengapakah Pok Ney berhenti belajar?
37. Apakah pengalaman manis Pok Ney sewaktu di ITM?
38. Bagaimana pula dengan pengalaman pahit?
39. Sebelum Pok Ney menjadi Tok Penggawa, adakah Pok Ney mempunyai cita-cita lain?
40. Apakah pekerjaan Pok Ney sebelum menjadi Tok Penggawa?
41. Apakah pekerjaan Pok Ney di Felda Pahang?
42. Berapa lamakah Pok Ney bekerja di Felda Pahang?
43. Apakah pekerjaan Pok Ney setelah kembali semula ke Kampung Gajah?

44. Berapa lamakah Pok Ney memegang jawatan sebagai Tok Penggawa?
45. Apakah sumbangan Pok Ney selama memegang jawatan sebagai Tok Penggawa di Kampung Gajah?
46. Selepas Pok Ney bersara menjadi Tok Penggawa, apakah pekerjaan Pok Ney sekarang?
47. Apakah prinsip hidup yang Pok Ney terapkan dalam kehidupan Pok Ney sehingga sekarang?

Bahagian 2: Asal Usul Kampung Batu Gajah.

48. Boleh ke Pok Ney cerita sedikit asal usul Kampung Batu Gajah?
49. Siapakah Tok Penggawa yang pertama di Kampung Batu Gajah?
50. Yang hari itu Pok Ney ada cerita Kampung Batu Gajah ini ada nama sebelumnya. Apa nama sebelumnya?
51. Tahun bila nama Kampung Batu Gajah ini ditukar jadi Kampung Batu Gajah?
52. Keluasan kampung ini?
53. Keunikan yang terdapat di Kampung Batu Gajah ini?
54. Siapa pengasas Kampung Batu Gajah ini?
55. Pok Ney ada beritahu yang Kampung Batu Gajah kampung yang tersohor suatu ketika dahulu. Betul ke Pok Ney?
56. Kenapa sekarang Kampung Batu Gajah ini tidak lagi dijadikan sebagai pusat pentadbiran agensi kerajaan?
57. Ada juga yang berpindah?
58. Jumlah penduduk jati yang tinggal di Kampung Batu Gajah ini berapa ramai?
59. Campur semua?
60. Semua itu tahu tidak sejarah Batu Gajah ini?
61. Pok Ney, ada yang baru berpindah ke kampung ni?

62. Dia tahu tidak pasal sejarah Batu Gajah ini?
63. Ada yang tahu?
64. Setengah la maksudnya?

Bahagian 3: Punca Sebenar Wujudnya Kampung Batu Gajah.

65. Apakah punca terjadinya perbalahan antara Siam dengan orang Islam Kelantan?
66. Apakah wilayah yang terlibat?
67. Berapa ramaikah tentera Siam yang terlibat dalam peperangan itu?
68. Berapa ekor gajah yang mereka guna?
69. Untuk Orang Melayu Islam Thai, siapa yang mengetuai peperangan mereka?
70. Orang Melayu Islam Thai ada menggunakan apa-apa kenderaan tak?
71. Kemana Orang Melayu Islam Thai lari?
72. Jadi Tentera Siam datang ke Batu Gajah untuk mencari Orang Melayu Islam Thai lah?
73. Selepas itu, katanya Tentera Siam datang beristirahat?
74. Jadi betul lah gajah tentera Siam itu disumpah oleh Awang Selamat?
75. Jadi Pok Ney, kalau macam itu boleh kami tahu sedikit tentang Awang Selamat?
76. Siapa Awang Selamat sebenarnya?
77. Jadi, apakah kaitan air yang gajah tersebut minum dengan Awang Selamat?
78. Kenapa Awang Selamat marah sangat?
79. Selepas gajah tentera Siam disumpah reaksi tentera Siam macam mana?
80. Adakah Kampung Batu Gajah ini tempat Awang Selamat bertapa ke persinggah ke macam mana?
81. Kenapa Awang Selamat datang Kampung Batu Gajah?
82. Jadi Awang Selamat duduk sekejap sahaja lah di Kampung Batu Gajah?

83. Adakah Awang Selamat membawa diri ke tempat lain selepas peristiwa dia menyumpah gajah tersebut?
84. Apa reaksi Awang Selamat selepas dia menyumpah gajah tersebut?
85. Apa terjadi kepada Awang Selamat?
86. Apa yang terjadi kepada tentera Siam?
87. Maksudnya sudah tiada la peperangan yang berlaku sekarang?
88. Jadi Pok Ney, semasa perbalahan antara Siam dengan Orang Melayu Islam Thai, siapa yang memerintah Kelantan ketika itu?
89. Jadi Sultan Muhammad II tahu tentang perbalahan antara Tentera Siam dan Tentera Orang Melayu Islam Thai tersebut?
90. Jadi Sultan Muhammad II tidak mengambil apa-apa tindakan?
91. Ramaikah Pok Ney yang datang?
92. Jadi Sultan Muhammad II tidak menyebelahi mana-mana pihak?
93. Mereka datang sini atas sebab apa Pok Ney?

Bahagian 4: Pendapat dan Usaha Yang Disarankan

94. Apakah kesan tinggalan sumpahan tersebut kepada Kampung Batu Gajah?
95. Apakah usaha Pok Ney dan penduduk Kampung Batu Gajah untuk mengekalkan sejarah tersebut?
96. Jadi Batu Gajah tersebut tiada siapa jagalah?
97. Apakah iktibar yang boleh diambil daripada kisah sumpahan ke atas Kampung Batu Gajah?
98. Penduduk-penduduk kampung di Kampung Batu Gajah macam rasa bangga tak dengan adanya Batu Gajah tersebut?
99. Sebab kalau orang cakap duduk Kampung Batu Gajah mesti orang akan ingat Batu Gajah yang jadi sumpahan itu?
100. Apakah pendapat Pok Ney tentang penyelidikan yang kami lakukan?

SURAT PERJANJIAN

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA

Machang, Kelantan

PERJANJIAN MENGENAI SEJARAH LISAN

Syarat-syarat mengenai wawancara yang telah diadakan antara Universiti Teknologi MARA dengan **ADNAN BIN HAMID** Pada **23 APRIL 2016**.

1. Pita rakaman hasil wawancara yang tersebut di atas adalah diserahkan kepada Universiti Teknologi MARA untuk disimpan buat selama-lamanya.
2. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA akan mengambil apa-apa tindakan yang difikirkan perlu untuk memelihara pita rakaman ini.
3. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA boleh membuat transkrip pita rakaman dan transkrip-transkrip ini perlu/tidak perlu disemak oleh pengkisah (interviewee).
4. Pita rakaman/transkrip ini akan dibuka kepada semua penyelidik sama ada dari Malaysia atau luar negeri yang bertujuan membuat penyelidikan yang sah tanpa syarat-syarat / dengan **syarat**: -
Apabila petikan diambil dari pita rakaman/transkrip ini untuk digunakan di dalam penerbitan, tesis dll. sumbernya hendaklah diakui oleh penyelidik-penyelidik.
5. Adalah dipersetujui bahawa pita rakaman/transkrip ini akan dibuka kepada penyelidik-penyelidik dalam dan luar negeri mulai dari (tarikh) dan tidak boleh dikeluarkan dalam sebarang media sosial atau tujuan penkomersilan. Dipersetujui pada oleh kedua pihak yang berkenaan.

(ADNAN BIN HAMID)
Pengkisah

.....
(NOR KAMARIAH BT CHIK)
Pensyarah
Fakulti Pengurusan Maklumat
UiTM Kelantan Kampus Machang

GAMBAR

Gambar 1: Sesi temuramah sedang dijalankan

Gambar 2: Gambar kenangan bersama Pok Ney

Gambar 3: Tempat Awang Selamat berhenti rehat

Gambar 4: Batu berbentuk gajah

INDEKS

A

Arab.....13, 38
artifak sejarah.....28
Awang Selamat ..13, 19, 20, 21, 22, 23, 24,
38, 39, 47, 48, 53

B

Batu Gajah2, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13,
19, 20, 22, 23, 25, 28, 29, 30, 32, 33, 35,
36, 37, 38, 39, 41, 42, 46, 47, 49
Bukit Bunga13, 18, 19, 26, 38
Bukit Marak13, 19, 20, 23
Bukit Panau.....13, 19, 20, 23

D

Dabong.....23

G

Gua Musang23
Gunung Reng13, 20, 23, 39

K

Kampung Batu Gajah.2, 10, 11, 13, 22, 28,
29, 32, 35, 41, 46

Kampung Cekok10, 19, 37, 39

Kelantan2, 5, 13, 16, 18, 24, 25, 26, 29,
30, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 47, 48

Kerajaan Siam.....13, 38

KESEDAR.....29, 30, 40

N

Naratiwat.....16, 38

P

Pattani3, 13, 16, 25, 27, 35, 38, 39

Pengurusan Kemanusiaan6, 36

Pok Ney2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,
13, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 27, 28,
29, 30, 32, 33, 35, 44, 45, 46, 47, 48, 49,
52

R

Raja Siam.....13, 17, 19, 27, 38

RISDA29, 30, 40

S

Sekolah Kebangsaan Batu Gajah.....8

Sekolah Menengah Dato Mahmud Paduka

Raja, Tanah Merah.....6, 36

Songkla16, 38
Sultan Muhammad II24, 25, 26, 39, 48
Sultan Muhammad Mulut Merah.....24, 39
Sungai Padi16, 38

T

Tan Sri Mohd Yaakob.....8, 37
Tentera Islam13, 38, 39
Tentera Siam 13, 17, 19, 21, 25, 27, 38, 47,
48

Tok Penggawa2, 7, 8, 9, 10, 13, 29, 35, 37,
41, 45, 46

U

UiTM.....2, 6, 7, 32, 33, 36

Y

Yang Berhormat Dato' Sri Mustapa
Mohamed8, 37